

HANSI LINDEROTH · IXANDER VID METASOXL · 2003
UTDRAG AV ROMANENS INLEDNING s. 4-18

REBYG FLOGISTON YERKATOR FILI.
HYTERAMORAX IXANDER DEYX.
ANADEYX I-X-A-M-O-R SYMBOLA.

Imorgon träder vi in i världens andra rum. Vi har färdats fem solvarv i det första, däri sett och hört allt. Det är därför med ovana Ixander kommer att färdas. Han är en öknarnas och bergspassens härförare. Nu väntar honom havet.

Två månar har kommit och gått sedan hermeten Toton anlände med bud om siktandet av en ö. Detta bud lät berätta följande –

SKRIVER GÖR FLOGISTON SON AV MERKATOR
ÄLSKLINGARS ÄLSKLING ÅT IXANDER · GUDEN
AV HONOM SEDD OCH KALLAD IXAMOR

Korallbrytaren Babarum gick i djupvattnen utanför etiopiska hornet. På återfärden siktade man vid horisonten ett bländande sken. Detta sken var så starkt att det syntes likt en sol flytande på vattnet. Då man gick närmare blev skenet vänligare, och man såg att dess källa var den vita klippkusten på en ö. Befälhavaren på Babarum bär namnet Posedo. Han förstod att detta var ett viktigt mysterium, ty farvattnen är av hans släkt kända sedan gammal tid och aldrig hade en ö siktats på denna plats.

Posedo är likt alla sjöfarare bekant med Mideas berättelse, och visste att genast inlämna sitt vittnesbörd vid hemkomsten till Berenike.

Det överkliga skenet är väsentligt. Ixanders kartografer och papyrologer är ense om att ön kan vara den som beskrevs av Midea. Hon kallade den *Metasoxl*, ”mellan synerna”. Att Midea gått till de döda är svårt att förstå. Ixander var åtta år gammal, jag själv nio. Dödsbudet nådde oss på skilda kontinenter. Midea visste allt. Hon kan vara en bister man. Hon vandrar ofta i mina drömmar.

Skäl fordras för härnad. Häri ligger storheten av Ixanders mått. En gud värnar om de sina, sänder dem aldrig mot en fiende utan goda skäl. Dessa är Ixanders skäl till att erövra ön *Metasoxl* –

Där växer aloe i oändlig mängd. Medikus Carteret behöver saften för att hela härens alla sår. Carteret säger att ön i detta syfte kan försörja ett evigt härnadståg.

I öns innandöme växer den sällsynta orikalken. Den vill Ixander bryta fram till solens ljus. Den vill han ge till Blekx, arkitekten, och med den hädanefter bygga sina städer.

Slutligen finns siktandets skäl – ön har setts existera och måste inlemmas i riket.

Dessa är skäl samtidigt goda, sköna och nödvändiga. Att sörja för sin här är gott. Att uppresa städer vackrare än historien och aldrig tidigare skådade av människoögon är skönt. Att göra det osedda till sitt är nödvändigt. Att *Metasoxl* upptäckts är som om Ixander plötsligt fått se en aldrig sedd del av sin kropp ligga på marken vid sina fötter. Som om han utsatts för ett dolt hugg av någon som vet mer än han.

Även jag färdas på osedd mark – jag har aldrig varit en skrivare. Lyckligtvis är jämförelser med Pantarkos ogörliga. Han nedtecknar sin krönika

vid årets slut, i allt underkunnig om det skedda. Min är inte en verklig krönika, ty jag kommer att skriva i det tillblivande. Jag har förstått att jag inte bör vara osedd i skriften. Följande om mig själv – Jag är krigare, Ixanders vän och älskare. Jag behöver inte längre strida, såvitt inte striden når min närhet och ödet kräver mig på livsvärn. Jag föddes i Smyrna till namn av Flogiston. Min mor var Nat, min amma Mali, min far Merkator. Min mor och far gav mig inte mycket. Snarare utstakade de mina gränser. Mali är den som ännu visar sig. Hon skänker av sina bröst i drömmen. Vid tio års ålder kom jag i Ixanders närhet i Pyreon. Min far ritade kartor åt Ixanders far, kung Filip. Av Ixander såg jag vid denna tid inte mycket. Mig såg Ixander inte alls.

Pantarkos säger blott att jag är ”skön att beskåda, för Ixander oskattbar”. Det kommer sig av att Pantarkos månar om livslängden på sin skrift. Hos honom kommer jag att vara schön och oskattbar i tusende solvarv. Som lek ger jag här min bild för dagen, så som den möter i spegeln. Mitt hår är mycket mörkt. I det finns lockar dovt blodröda

som av rostad kastanj. Det är av kraftig växt, så långt att det i strid visar sig framtill vid hakan och baktill i nacken, spirande fram under hjälmen. Jag bär inte skägg. Min hud är utan skavank och med en ton av oliv. Solen trivs i mitt ansikte, bättre än hos Ixander som av solen gräddas röd när jag själv blir brun. Ett ärr pryder min ena kind, den vänstra, två ljusa linjer intill varandra, det är ett rivmärke lämnat av en stridshund. Pantarkos ger mig olikfärgade ögon, men de är båda klart gröna, fläckade som av droppar av gyllene kåda. Också min mun kan sägas likna oliven till skapnad, i det att den äger en schön rundning men är en smula sned. Den drar åt höger, som om skyggade den för ärret på den vänstra kinden. Mina läppar ser jag har en färg lik vissa koraller. Jag anses lång, men det är inte så – intrycket kommer sig av att Ixander är kortare än jag.

En av Pantarkos given händelse måste även jag ge. Det är händelsen vid Striga då Ixander såg mig och kallade mig Ixamor. Pantarkos är kortfattad och

säger blott att jag räddade Ixander. Det är riktigt. Men Ixander räddade även mig.

Om krigens begynnelse i gammal tid berättar Herotoda. Kvinnor och städer rövades på båda sidor. På båda sidor höll man de andra för barbarer. Så håller man än idag i krigen upp speglar för varandra. Spegelbilden måste var och en undanröja för att befria ögat till genomsikt. De gamla krigen räckte in i mina dagar, förde mig som vågen fram och åter, i anfall, flykt och kringrörelser, från obetydliga träffningar till slagmarker utan slut, till dagen då Ixander mötte Daerus på slätten vid Striga.

Daerus hade ställt upp sin här som en mur. I härmurens mitt förde han fram sextio stridsefanter. Elefanten är ett mäktigt djur. En vandrande klippa full av främmande lukter och ljud. Inför den fylls hästar av bävan, och en enda elefant förmår bringa oreda djupt i ryttnarled. Att Daerus inte skilde sina elefanter åt begriper jag inte. Dem borde han ställt upp likt bastioner över sin härs hela längd. Nu stod de i massiv klunga. Så

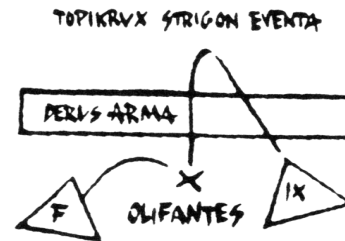
skrämdde de mångas ögon, men gjorde ingen nytta. Det var lyckligt för elefanterna – vi hade inget att vinna på att angripa dem, allt att vinna på att lämna dem ifred.

Nu infann sig tystnaden vi kallar den tragiska eller ödesdigra. Då härarna formerat sig och man ser på varandra. I denna tystnad förvandlas härarna till väldiga ljusorglar, då solen blänker i hjälmar och pansar. Denna är en tystnad som alltid skrämmer mig. Vad som skrämmer är inte döden, utan den rena människan. I det dagliga liknar vi oss själva vid himlakroppar, djur, växter och ting, för att komma åt vad vi är. Djuren och växterna i sin tur, liknar vi vid oss själva för att komma åt vad de är. Men i stridslek och kärlek liknar vi inget annat. Vid anblicken av fienden, liksom vid anblicken av Ixander och Nikonoe, vet jag säkrare och bättre än någonsin vad en människa är.

Så skakade marken. Ixander satte av i spets för sina ryttare. Från vår sida såg vi i öster den enorma kilen av hästar flyga fram över slätten. Det är Ixander – att vara vindsnabb och först till saken.

Jag befann mig i den kil som leddes av Pyremnon. Karboron var min häst. Vi hade att vänta ut sextio trumslag, därpå satte vi själva av framåt. Under anriten såg jag Daerus elefanter riva upp stora dammoln. De lämnade bakom sig en drivande vägg av stoft, vilken kom att dela fiendens led i två halvkor vilka inte längre kunde se varandra. Jag såg Ixanders kil driva in i fiendens östra led. Vi hade nu att klyva det västra ledet.

Som Ixanders kil hade vi att utföra den rörelse vi kallar den dödande omega. Rytteriet driver in i motståndarens led och tränger snabbt igenom, för att sedan i bibehållen formering vända om och falla honom i ryggen. Att på detta sätt spegla slagets riktning och tvinga motståndaren att vända sig om är att bjuda honom stort kaos. Vore motståndaren en vinsäck, så tar man sig in med ett fint nålstick, men vänder sig strax om i hans innersta och återvänder med svärd och lansar. Detta bör man se inför sig för att förstå vad som nu skedde.

Vi höll mark mellan oss och de väldiga elefanterna. Kring dem steg dammoln höga som palats. I detta stoftsprängda dis såg jag nu Ixander, ensam till fots. Ixander har i vår här mången like i dådkraft. Det har inte hans häst Kaldofala, och mer än en gång har han av stridlust flugit ifrån sina närmaste. Nu hade så skett då de utfört den dödande omega. Ojämförlig i snabbhet hade Ixander trängt igenom fiendens led en andra gång, därpå hamnat i borgen av stoft som omgav elefanterna. Då ett av jättedjuren tornat fram och givit trumpetstöt hade Kaldofala stegrat och kastat Ixander av sig.

Nu lämnade jag genast ledet. I samma stund som Karboron bar mig in i stoftet visade sig en av fiendens stridsvagnar. Kusken drev sitt spann mot Ixander i avsikt att trampa honom till döds. Då grep en ångestklo om mitt hjärta, och i vilt svärmod manade jag Karboron framåt. Vi såg helt visst vagnshjulens förfärande lieblad, såg de fyra hästarna spränga fram, såg vår litenhet inför dem, men Karboron skyggade inte. Han sänkte sin

väldiga nacke likt en oxe, och som en enda kropp rände vi in i fienden. Vagnen splittrades till stickor. Fyrspannet slogs omkull, tre hästar reste sig igen, så icke den fjärde – den låg med blottade benpipor, blod och benmärg sipprade ut i dagen, och dess ångestskrin lyfte mot den förmörkade himlen. I de andra hästarnas ögon lyste blank, namnlös fasa. De flydde skilda från vagnen, efter sig släpande sin döende vän.

Ramningens kraft kastade mig till marken. Karboron rusade rasande vidare och slukades upp av dammhavet. Bågskytten och kusken hade krossats. Kusken var en gammal man, övergödd och prunkande av plymer. Jag kände för honom då. Ännu liggande ropade jag att han borde stannat hemmavid. Då bröt en andra stridsvagn fram. När den rände över mig kände jag två slag som från en slägga falla på min fot, som jag tror av en hov och vagnens hjul, så ett enda obeskrivligt slag mot min sköldarm. Så såg jag som i en dröm vagnen välta över ända. Bågskytten kastades ut och slogs sanslös mot en sten. Kusken klämdes fast och släpade som ett beläte mot marken, och ur den

livlösa kroppen ljud knallar av ben som knäcktes. Mina ögon sökte och fann Ixander. Han stod ännu kvar på stället, oskadd och hel.

Då kom över oss vad som kallas tvekans pelargång eller eftertankens terrass, när det omkring krigaren spänns som ett fint nät inom vilket han förblir osedd. Då kan han stå mitt i ett kaos av fränder och fiender, av levande och döda, utan att någon ger akt på honom. Där har jag ofta befunnit mig. Lika ofta har jag sett andra befinna sig där. Då kan krigaren förbluffas över allt förfärligt som bor i krigslek, eller han kan begynna att irra omkring sökande efter en fiende som ser honom och vill döda honom. Omkring oss stod hängen av drivande stoft. Förbi drog skepnader likt skuggor över en mur, av elefanter och stridsvagnar, ryttare och falanger av lansiärer. I sandröken liknade de döda jordhögar, grå och utan gestalt. Blodet rann fram i bäckar likt vin bepudrat med talk. Solen bröt ned med pekande ljusschakt, pekade ut mig där jag låg på marken. Ixander syntes häpen, så med ens vild av oro, och hans stora bruna ögon fixerade mig då han sprang fram. Härvid rann

sansen ur mig. En ledsnad tvingande och skön kom över mig och jag lade mig ned för att sova. Då Ixander lade sina händer på mig, föll jag ned som i en vatten av ljus och färger, så in i en natt sval och tyst och svart.

Ixander har berättat för mig vad som sedan skedde. Kaldofala återvände, strax också Karboron. De frustade nu otåligt efter att få bära oss igen, ty sådana är vänhästar – de vill inte korsa slagmarkens fasor ensamma. Ixander hävde mig över Kaldofalas rygg och satt själv upp på Karboron. Så ledde han Kaldofala och mig i säkerhet på kullen Strigon. Då jag återfann min sans hade Ixander återvänt till slaget. Min fot var bruten och medikus Carteret själv ägnade mig sin konst. Då Daerus flytt och hans här slagits sönder visade sig Ixander på nytt. Han kom till mig och kallade mig Ixamor. Så ropade han ut mitt smeknamn i hela härens åsyn. Ett modigt rop ur leden växte då till en storm av röster, då hären stampade i marken och ropade ”Kyss den vackre, kyss den vackre!” Och det gjorde Ixander.

Jag påträffade alltså Ixander i fara för livet. Jag räddade honom och skadade mig illa. Men Ixander räddade mig i sin tur. Han såg kärlek i mig och kallade mig Ixamor. Sådan är leken på slagfältet – man motar grymhet med grymhet, man ger och får gåvor tillbaka.

Nu har skrivits vad som fattas hos Pantarkos. Då Ixander älskar mig, är jag i övrigt bevarad alltsedan Heliokron 2. Att jag själv manats att bli skrivare kommer sig av det ojämförliga i det som nu sker –

Ixander, son av Dionysos, skall färdas på havet.